

PARLAMENTUL EUROPEAN

2014 - 2019

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2014/2210(INI)

11.5.2015

AVIZ

al Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

destinat Comisiei pentru industrie, cercetare și energie

referitor la întreprinderile familiale din Europa
(2014/2210(INI))

Raportoare pentru aviz: Marita Ulvskog

PA_NonLeg

SUGESTII

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale recomandă Comisiei pentru industrie, cercetare și energie, competentă în fond, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

- A. întrucât „familie” înseamnă rude până la al patrulea grad de rudenie și întrucât rudele care nu coabitează, soții separați și partenerii într-o uniune consensuală sunt considerați tot membri de familie;
- B. întrucât întreprinderile familiale pot lua și forma unor corporații și întrucât activitatea desfășurată într-o întreprindere familială nu este prestată gratuit;
- C. întrucât întreprinderile familiale reprezintă mai mult de 60 % din totalitatea întreprinderilor europene, asigurând între 40 % și 50 % din totalul locurilor de muncă și întrucât acestea variază de la firme mici la corporații, ceea ce înseamnă că problemele și dificultățile cu care se confruntă sunt diferite; întrucât marea majoritate a întreprinderilor familiale sunt IMM-uri, care oferă locuri de muncă pentru două treimi din persoanele angajate în Uniunea Europeană și care creează 85 % din noile locuri de muncă în Europa; întrucât noile întreprinderi creează, în medie, două noi locuri de muncă, iar extinderea întreprinderilor existente creează aproximativ cinci noi locuri de muncă;
- D. întrucât majoritatea întreprinderilor familiale sunt IMM-uri și întrucât dimensiunea unei întreprinderi familiale ar trebui să fie unul din elementele centrale de luat în considerare în definirea unei astfel de întreprinderi;
- E. întrucât întreprinderile familiale joacă un rol esențial în dezvoltarea regională, în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și organizarea teritorială;
- F. întrucât întreprinderile familiale sunt mai predispuse spre orientări pe termen lung și aduc o contribuție esențială economiei, printr-o stabilitate pe termen lung, datorată responsabilității lor sociale, gradului înalt de responsabilitate al proprietarilor, angajamentului special față de economia și comunitățile lor locale și regionale și valorilor puternice înrădăcinate în tradiția europeană a „comerciantului onorabil” și întrucât, în general, deși afectate puternic în timpul crizei economice, întreprinderile familiale fac față crizei în mod mai hotărât și, deci, tind să își concedieze lucrătorii într-un ritm mai lent; întrucât, în această privință, Uniunea Europeană susține întreprinderile familiale cu inițiative precum așa-numitele „pacte familiale”; întrucât întreprinderile familiale contribuie în mod substanțial la prevenirea depopulării rurale și în multe cazuri oferă singura sursă de angajare în regiuni ale Europei în care dezvoltarea înregistrează cele mai mari întârzieri, în special în regiunile cel mai puțin industrializate;
- G. întrucât eforturile depuse la nivelul UE în ceea ce privește stimularea antreprenoriatului și a întreprinderilor nou-înființate ar trebui să fie consolidate și completate cu o atenție mai mare acordată facilitării și stimulării supraviețuirii pe termen lung a întreprinderilor familiale,
- H. întrucât este esențial să se îmbunătățească cadrul juridic privind succesiunea (transferul

societății în cadrul familiei), în special domeniul de aplicare și amploarea diverselor abordări ale impozitelor pe succesiune și ale celor imobiliare la nivelul UE, având în vedere că 480 000 de societăți sunt transferate în UE în fiecare an și că sunt afectate peste două milioane de locuri de muncă; întrucât, din cauza multiplelor dificultăți legate de astfel de transferuri, aproximativ 150 000 de întreprinderi sunt forțate anual să își înceteze activitatea, ducând la pierderea a circa 600 000 de locuri de muncă¹;

- I. întrucât impozitele pe succesiune reprezintă o problemă serioasă, în special pentru întreprinderile familiale mici și mijlocii, determinând chiar reducerea sau lichidarea unora dintre acestea;
- J. întrucât o definiție comună europeană a întreprinderii familiale este necesară nu numai pentru a îmbunătăți calitatea colectării de date statistice privind performanțele sectorului, ci și ca mijloc de abordare îmbunătățită a nevoilor întreprinderilor familiale și ale societății de către factorii de decizie;
- K. întrucât întreprinderile familiale garantează transmiterea de cunoștințe și de competențe și întrucât în anumite regiuni acestea reprezintă un factor esențial în legăturile sociale;
- L. întrucât fermele familiale sunt întreprinderi familiale care oferă un model de succes, deoarece pun în practică principiul economiei circulare sustenabile din punct de vedere ecologic și social;
- M. întrucât educația antreprenorială poate contribui în mod semnificativ la îmbunătățirea perspectivelor de ocupare a forței de muncă pentru tineri, deoarece crește probabilitatea ca aceștia să își înceapă propria afacere, iar societățile lor tind să fie mai inovatoare și să aibă mai mult succes decât cele administrate de persoane fără formare antreprenorială; întrucât astfel de persoane sunt, de asemenea, supuse unui risc mai mic de a-și pierde locul de muncă și dispun mai frecvent de locuri de muncă stabile, plătite din ce în ce mai bine;
- N. întrucât modelul de întreprindere familială este răspândit în mod inegal la nivelul statelor membre; întrucât o pondere semnificativă a întreprinderilor familiale din Europa au o dimensiune transnațională și își desfășoară activitatea în diferite state membre,
 - 1. constată că în UE există peste 90 de definiții ale expresiei „întreprindere familială”; salută activitatea desfășurată în direcția unei definiții europene a „întreprinderii familiale” și solicită să fie depuse eforturi suplimentare în ceea ce privește stabilirea unei definiții oficiale, luând în considerare dreptul societăților comerciale, particularitățile din statele membre privind garantarea drepturilor sociale, a securității sociale, a drepturilor de pensie și normele privind codeterminarea și sănătatea și siguranța la locul de muncă; subliniază faptul că o definiție simplă, clară și ușor aplicabilă și comparabilă între țări ar putea contribui la o mai bună înțelegere a fenomenului și a provocărilor cu care se confruntă întreprinderile familiale, la obținerea unei imagini clare a contribuției acestora la societate și la promovarea introducerii unor măsuri specifice și eficiente;
 - 2. invită Comisia să își continue activitatea în direcția elaborării unei definiții comune la

¹ Planul de acțiune antreprenoriat 2020, (COM(2012)0795).

nivel UE a ”întreprinderii familiale” prin realizarea unei evaluări de impact privind o eventuală revizuire a definiției europene a IMM-urilor din 2003, prin luarea în considerare a dimensiunii întreprinderii familiale ca element central, având în vedere că o abordare reglementară universal valabilă („one-size-fits-all”) nu este suficientă pentru a răspunde diverselor nevoi ale întreprinderilor familiale în ceea ce privește fiscalitatea și accesul la finanțare și prin elaborarea, împreună cu statele membre, a unei liste de indicatori comuni, în baza cărora ar putea fi descrisă o întreprindere familială și care ar permite realizarea de statistici în ceea ce privește contribuția întreprinderilor familiale la crearea de locuri de muncă, pentru a înțelege mai bine forma de proprietate și pentru a permite elaborarea de politici mai adecvate, care să faciliteze accesul întreprinderilor familiale la piețe și la finanțare; definiția ar trebui să fie simplă, clară și ușor de aplicat în toate statele membre;

3. solicită celor implicați în elaborarea unei definiții europene a „întreprinderii familiale” să se asigure că definiția respectă diversitatea familiilor din societățile europene și că garantează nediscriminarea formelor familiale, mai degrabă decât să o limiteze la noțiunea de familie reprezentată de un bărbat, o femeie și copiii lor biologici;
4. deoarece dreptul de proprietate reprezintă o chestiune fundamentală pentru întreprinderile familiale, solicită statelor membre să ia în considerare introducerea unor modificări în sistemul lor fiscal și în dreptul societăților comerciale, care să permită un transfer mai eficace și mai ușor sau menținerea întreprinderii în cadrul familiei; sugerează, ca bune practici de partajat și de promovat, reducerea taxelor pe donații și succesiuni, introducerea unui tratament fiscal favorabil aplicat profiturilor reinvestite față de tratamentul aplicat finanțării datoriilor, precum și favorizarea utilizării stocurilor care nu conferă drept de vot ca metodă de îmbunătățire a accesului la finanțare fără a pierde controlul asupra societății;
5. ia act de faptul că transferul întreprinderilor în cadrul familiei reprezintă frecvent o succesiune a capitalului social și cultural și a cunoștințelor acumulate de la o generație la alta, și că acesta ar trebui menținut și promovat; subliniază, cu toate acestea, că cifre recente din 2011 estimează că, în fiecare an, circa 450 000 de firme din UE caută succesori, afectând până la două milioane de angajați; atrage atenția asupra faptului că UE riscă să piardă anual circa 150 000 de întreprinderi și 600 000 de locuri de muncă în urma transferurilor ineficiente de întreprinderi; subliniază că bunele practici referitoare la planurile de comunicare în timp util cu privire la transferul unei întreprinderi sunt esențiale în această privință; sugerează preluările de angajați ca fiind una dintre soluțiile posibile la problema succesiunii acestor IMM-uri europene; subliniază că modelele de participare financiară a angajaților pe termen lung, concepute în mod corespunzător, ar putea, de asemenea, contribui la menținerea acestor mici întreprinderi și la consolidarea economiilor regionale și a ocupării forței de muncă în UE;
6. solicită autorităților competente de la nivelul statelor membre să încurajeze antreprenoriatul și să promoveze în școli proiectele referitoare la „mini-întreprinderi”, luând în considerare potențialul ridicat de creare de locuri de muncă pe care îl oferă întreprinderile familiale; întrucât întreprinderile familiale reprezintă cea mai mare bază de potențial antreprenorial și sunt incubatoare naturale pentru viitorii antreprenori, devine tot mai necesar să se consolideze inovarea și progresul acestora; în plus, subliniază faptul că, pentru a se profesionaliza gestionarea întreprinderilor familiale, este esențial să se promoveze educația antreprenorială, atât pentru întreprinderile nou înființate, cât și pentru

întreprinderile familiale existente, precum și să se stimuleze inovarea și progresul, în special la nivel executiv, incluzând formarea în domenii precum resursele umane, planificarea carierei și competențele manageriale, care vor contribui la atragerea și păstrarea forței de muncă calificate;

7. constată cu îngrijorare că criza financiară și recesiunea care a urmat au afectat negativ în mod special IMM-urile europene, multe dintre acestea fiind întreprinderi familiale, și subliniază importanța unei intervenții a UE decisive pentru relansarea creșterii economice prin sprijinirea creării unor locuri de muncă de înaltă calitate și importanța elaborării unui cadru de reglementare favorabil în ceea ce privește, în special, accesul la finanțare, fiscalitatea și protecția unei securități sociale favorabile incluziunii pentru toți actorii din structurile IMM-urilor; subliniază că un sprijin bine direcționat spre o restructurare sănătoasă ar putea avea efecte pozitive majore asupra păstrării locurilor de muncă și accentuează, în plus, importanța facilitării procedurilor administrative pentru întreprinderile familiale, inclusiv prin utilizarea de soluții de tip ghișeu unic; subliniază potențialul de creare a locurilor de muncă la nivel local al IMM-urilor din sectoarele noi și cele emergente, precum economia circulară; subliniază că, deoarece transferul întreprinderii de la o generație la alta este principala provocare cu care se confruntă întreprinderile familiale, este important ca statele membre să își amelioreze cadrul juridic în ceea ce privește transferul de întreprinderi familiale și să îmbunătățească accesul la finanțarea acestui transfer, evitând astfel problemele legate de fluxul de numerar și vânzările forțate și asigurând continuitatea întreprinderii familiale; subliniază, în același timp, faptul că cadrul juridic nu trebuie să permită nicio restricționare a drepturilor angajaților, inclusiv a drepturilor sociale;
8. solicită Comisiei și statelor membre să asigure o mai bună informare a întreprinderilor familiale cu privire la posibilitățile de dezvoltare la nivel internațional și să îmbunătățească schimburile de experiență și de bune practici, în special prin programul EURES de sprijinire a mobilității transfrontaliere pe piețele locurilor de muncă, pentru a sprijini viabilitatea și prosperitatea întreprinderilor familiale, care sunt surse importante de noi locuri de muncă; subliniază importanța serviciului EURES-T, care poate oferi consiliere cu privire la posibilitățile de mobilitate profesională în regiuni transfrontaliere și poate ajuta lucrătorii transfrontalieri în soluționarea problemelor juridice, administrative și fiscale legate de mobilitatea profesională;
9. ia act, de asemenea, de necesitatea de a aborda alte provocări cu care se confruntă întreprinderile familiale, cum ar fi dificultățile în identificarea și păstrarea forței de muncă calificate, precum și de importanța consolidării educației antreprenoriale și a formării în materie de competențe de conducere specifice întreprinderilor familiale;
10. atrage atenția asupra rolului important pe care îl joacă fermele familiale în regiunile rurale din multe state membre și solicită statelor membre să sprijine formarea profesională care vizează în special fermierii; recomandă în mod special, în acest sens, sprijinirea proiectelor de formare pentru tinerii antreprenori care conduc ferme familiale, în vederea creșterii implicării lor cu succes în agricultură și în organizațiile regionale;
11. îndeamnă Comisia să faciliteze și să stimuleze supraviețuirea pe termen lung a întreprinderilor familiale și să se concentreze mai mult pe dezvoltarea sprijinului și a

îndrumării în vederea facilitării transferului și succesiunii întreprinderilor familiale;

12. subliniază faptul că, din cauza suprapunerii familiei, a dreptului de proprietate și a elementelor comerciale, întreprinderile familiale au anumite particularități care ar trebui să fie luate în considerare; subliniază, cu toate acestea, necesitatea abordării chestiunilor referitoare la dreptul muncii, politica socială și drepturile sociale, cum ar fi un echilibru mai bun între femei și bărbați în consiliile de conducere, prevederi privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată și participarea financiară a angajaților, într-un mod echitabil și responsabil din punct de vedere social;
13. solicită statelor membre să identifice soluții aplicabile și acceptabile referitoare la impozitele pe succesiune în cazul întreprinderilor familiale, pentru a se asigura că plata acestor impozite nu creează societății probleme de lichiditate, nici nu afectează în mod negativ numărul de angajați sau dezvoltarea sustenabilă a societății sub responsabilitatea generației următoare;
14. solicită Comisiei să urmărească în continuare o punere în aplicare îmbunătățită a recomandărilor¹ UE deja existente în ceea ce privește simplificarea cadrului fiscal și de reglementare, pentru a îmbunătăți cadrul juridic pentru succesiune;
15. solicită Comisiei și statelor membre să promoveze în continuare schimbul de bune practici pentru a sprijini transferurile de întreprinderi familiale, în special în ceea ce privește cadrul de reglementare;
16. consideră recomandabil să se încurajeze încadrarea de administratori externi profesioniști pentru a îmbunătăți administrarea întreprinderii familiale;
17. solicită Comisiei și statelor membre să încurajeze participarea financiară a angajaților, în concordanță cu recunoașterea publică în creștere a meritelor sale, în contextul crizei financiare și economice;
18. solicită Comisiei Europene să promoveze în mod activ egalitatea de gen în cadrul întreprinderilor familiale cu privire la antreprenariat, competențe, conducere, transfer și succesiune; în acest scop, solicită utilizarea structurilor administrative existente la nivelul statelor membre pentru a promova crearea unui ghișeu unic pentru femeile antreprenoare; de asemenea, solicită îmbunătățirea accesului „mamelor antreprenoare” la sprijinul pentru îngrijirea copiilor;
19. atrage atenția Comisiei asupra faptului că majoritatea întreprinderilor familiale sunt IMM-uri și că, prin urmare, este esențial să se aplice principiul „a gândi mai întâi la scară mică” pentru o mai bună adaptare a legislației europene la realitățile și nevoile acestor întreprinderi, precum și pentru a le permite să beneficieze de programe de finanțare și de dispozitive de reducere a sarcinilor administrative;
20. atrage atenția Comisiei asupra necesității unor condiții de concurență echitabile pentru

¹ Recomandarea din 1994, Comunicarea din 1998 și Forumul de la Lille, Ghidul de bune practici din 2003, Comunicarea Comisiei din 2006: Continuitate printr-un nou început.

toate întreprinderile care operează în UE, respectându-se și promovându-se, în același timp, caracterul unic al întreprinderilor familiale;

21. subliniază că și întreprinderile familiale au responsabilitatea de a pune la dispoziție centre de formare adecvate sau stagii de pregătire comparabile și că trebuie să promoveze formarea continuă a angajaților în întreprinderile lor pentru a împiedica penuria de personal calificat și pentru a sprijini învățarea pe tot parcursul vieții;
22. subliniază importanța schemelor de formare finanțate de UE pentru micii antreprenori, care le permit proprietarilor de întreprinderi familiale să își adapteze societățile la un mediu aflat în schimbare rapidă, determinat de integrarea economică mondială în creștere, de apariția unor noi tehnologii și de concentrarea pe o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și mai ecologică;
23. recomandă Comisiei să elaboreze o strategie fără caracter legislativ privind familia europeană, care să țină seama în totalitate de rolul pe care îl au părinții în întreprinderile familiale, inclusiv de semnificația socială și economică a expresiei „mame-întreprinzătoare” și de contribuția specifică pe care o aduc la punerea în aplicare a principiilor care stau la baza unei conduceri corecte, a unei responsabilități sociale antreprenoriale și a unei culturi noi și sustenabile în ceea ce privește ocuparea forței de muncă;
24. solicită Comisiei să instituie în cadrul DG Întreprinderi și Industrie o unitate dedicată sprijinirii și informării întreprinderilor familiale, inclusiv un ghișeu unic în fiecare stat membru, pentru a facilita accesul la finanțarea din partea UE și pentru a acorda consiliere în domeniul afacerilor;
25. solicită Comisiei să includă în semestrul european recomandări pentru statele membre referitoare la crearea unui mediu echitabil și favorabil întreprinderilor familiale, în special în domeniile fiscalității, al transferului de întreprinderi și al educației antreprenoriale;
26. solicită Comisiei să promoveze și să difuzeze în mod activ informații privind modelul de întreprindere familială la nivelul UE, de exemplu, prin crearea unui ghișeu unic pentru întreprinderile familiale în cadrul Comisiei Europene și prin favorizarea transferului de cunoștințe și de bune practici la nivelul statelor membre, precum și prin utilizarea optimă a programelor precum „Erasmus pentru tineri antreprenori”;
27. încurajează statele membre să ofere un cadru juridic clar pentru încadrarea în muncă temporară formală și informală a membrilor de familie;
28. încurajează statele membre să pună la dispoziția proprietarilor și angajaților de întreprinderi familiale protecții similare în materie de securitate socială, ca stimulent pentru transferurile de întreprinderi familiale.

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	7.5.2015
Rezultatul votului final	+: 24 -: 20 0: 3
Membri titulari prezenți la votul final	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Zdzisław Krasnodębski, Kostadinka Kuneva, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, Georgi Pirinski, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Ulla Tørnæs, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská, Inês Cristina Zuber
Membri supleanți prezenți la votul final	Georges Bach, Heinz K. Becker, Karima Delli, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Helga Stevens, Ivo Vajgl, Tom Vandenkendelaere
Membri supleanți (articolul 200 alineatul (2)) prezenți la votul final	Andrea Cozzolino, Rosa D'Amato